

te Heerlen op Woensdag 13 Juli 1955

Aanwezig de heren Van Rummelen, Janssen, Vijgen, van Maastricht, Mientjens en Dijkstra.

De heer Dijkstra besprak een door hem gevonden exemplaar van *Rondbladwintergroen* (*Pirola rotundifolia* L.) der Brunsummerheide. Bij de laatst gehouden excursie naar Epen werd door hem een plekje gevonden, begroeid met *Alpenboerenkers* (*Thlaspi alpestre* L.). Deze vindplaats ligt buiten het overstromingsgebied van de Geul, waarin de z.g. zinkflora voorkomt. Dit verschijnsel komt hem vreemd voor, want de alpenboerenkers behoort tot de zinkplanten-associatie. De heer Van Rummelen meent hiervoor een verklaring te kunnen geven. Het betreffende terrein is in 1856 sterk doorgraven om een oude, waarschijnlijk Romeinse exploratie-ingang bloot te leggen in het Carboon. Nu komen in dat onderste gedeelte van het Boven-Carboon vaak gesteenten voor, die in de kloven (diaklazen) bezet zijn met zinkkristallen. Het is waarschijnlijk, dat een hoeveelheid van deze kristallen na de ontgraving en het wederom dichten van de sleuf aan de oppervlakte achtergebleven is. De op een of andere wijze hier terechtgekomen zaden van *Thlaspi* zullen dan op deze plaats eenzelfde voedingsbodem gevonden hebben als die in het overstromingsgebied van de Geul.

EXCURSIE NAAR DE HAUTES FAGNES

door

S. J. DIJKSTRA en F. H. VAN RUMMELEN

Voor het bestuderen van flora en fauna van de Hautes Fagnes werd door de Universiteit te Luik onder leiding van Prof. Bouillenne op de Mont Rigi een biologisch station gesticht, waar ook gelegenheid is om te overnachten. Verder is hier een weerkundig station gevestigd en het Museum Frédéricq, waar alles wat betrekking heeft op de geologie, botanie en zoölogie te bezichtigen is.

De ondergrond wordt gevormd door gesteenten van Cambrio-Silurische formatie, bestaande uit zwarte leien en donkergekleurde kwartsieten. De bovenlaag kan verweerd zijn en hier hoopt zich de neerslag in troggen en dalen op. Grote brokken geïsoleerde kwartsieten zijn niet zeld-

zaam. Het klimaat is ruw (de Mont Rigi ligt op 667 m hoogte), vochtige, koele zomers en barre winters met grote sneeuwval.

Tengevolge van bodemgesteldheid en klimaat is hier een groot hoogveen gebied ontstaan, met naaste omgeving meegerekend, 160 km². Dit veen kan 10 m dik zijn. Het gebied is het bronnen gebied van enige rivieren en talrijke beken en levert veel water aan industriesteden als Verviers.

De vochtige gedeelten zijn begroeid met Veenmos, Dopheide, Beenbreek, Zonnedaauw enz., welke op beperkte schaal ook op de Brunsummerheide voorkomen (zie verslag Maandblad 30 Juni, 1955). De flora wordt meer bepaald door het milieu — zuur veenwater — dan door het klimaat en de grote hoogte. De Kraaiheid die hier voorkomt, maakt hierop een uitzondering. Immers de Zuidgrens van deze plant is Noord-Nederland.

Op de meer droge gedeelten komt veel gemengd bos voor, met als hoofdbestanddeel Eik Berk, Haagbeuk, maar ook Beuk, ieder met zijn eigen begeleidende ondergroei. Hier zijn complexen te vinden, welke nooit gekapt worden, omdat er geen wegen zijn. Grote gedeelten werden beplant met sparren.

Niet te verwonderen is, dat een dermate uitzonderlijk gebied ook zijn eigen dierenwereld heeft: ree; edelhert, en soms wildzwijn; de buizerd is er niet zeldzaam. De bossen herbergen talrijke vogelsoorten. Ook voor de insectenliefhebber valt hier zeer veel te bestuderen.

We vergaten bijna nog, dat er talrijke mossen voorkomen en ook enige soorten wolfsklauwen.

De tocht naar de Hautes Fagnes begint aan het station Maastricht. Wij rijden dan eerst door het Nederlandse krijtgebied naar het grenskantoor Wolfhaag; vandaar over Gemmenich, Plombières, Moresnet en Eupen naar de Baraque Michel. Tussen Gemmenich en Moresnet kruisen wij het dal van de Geul, waarin ontsluitingen van Kolenkalk en Devoon zichtbaar worden. Deze formaties liggen op de dalflanken onder Akens. Bij Welkenraedt verlaten wij het eigenlijke krijtgebied. Voor zo ver ontsluitingen langs de route tot even voor Jalhay zichtbaar zijn, behoren deze tot de verschillende onderafdelingen van het Devoon. Op de verdere route worden alleen gesteenten van het Cambrium aangetroffen, die in het gebied van de Baraque Michel bedekt zijn door kwartair veen.